

Miljömärkning – vägen till en renare värld

Miljömärkning är ett system som garanterar att en vara eller en tjänst uppfyller vissa miljökrav.

Att en produkt är miljömärkt garanterar inte att den är bra för miljön. Men den är mindre miljöbelastande än de produkter inom samma produktområde som inte är miljömärkta.

Ett exempel på detta är en svanmärkt biltvätt. En biltvätt med alla sina kemikalier kan aldrig vara bra för miljön. Men en svanmärkt biltvätt är bättre än andra biltvättar. Den släpper ut mindre kemikalier, behöver inte lika mycket vatten som en vanlig biltvätt.

Den tvättar lika rent som en vanlig biltvätt, men den kan aldrig bli miljövänlig – men vara ett bättre alternativ.

Ekologisk mat är mat gjord på råvaror som räknas som ekologiska, det vill säga kommer från ekologiska odlingar där växtskyddsmedel, pesticider, GMO och konstgödsel ej används.

Symboler för miljömärkning

Bra Miljöval

För att en produkt ska få bära märkningen bra Miljöval måste den leva upp till de krav som ställs i Naturskyddsföreningens kriterier. Märkningen gäller alltid en produkt, inte ett företag. En produkt är antingen en vara, till exempel ett tvättmedel eller en tjänst som till exempel elenergi, transporter och försäljning av livsmedel i butik.

KRAV

KRAV-märkningen står för bra miljö, god djuromsorg, god hälsa och socialt ansvar. Därför får kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel eller genmodifierade organismer (GMO) inte användas. Det är också viktigt hur djuren har det. De ska kunna bete sig så naturligt som möjligt. När KRAV-märket sitter på ett livsmedel visar det att produktionen har skett på ett miljövänligt och etiskt vis. Det innebär en växtodling utan konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel.

Svanen

Svanen är Nordens officiella miljömärkning. Produkter med svanen-märkning ska ha särskilda kriterier som innebär mindre miljöproblem än andra produkter för samma ändamål. Produktens hela livscykel, från råvara till avfall, studeras. Kvalitets- och funktionskrav ställs för att garantera minst samma egenskaper som för andra produkter.

EU-Blomman

Blomman är EU:s officiella miljömärkning, beslutad av EU Kommissionen. Blomman fungerar på samma sätt som Svanen. Produkterna granskas ur ett livscykelperspektiv från råvara till avfall och för att få licens måste produkterna uppfylla höga krav på miljö, funktion och kvalitet. Kraven skärps kontinuerligt.

FSC

FSC, Forest Stewardship Council, är en internationell organisation som främjar ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar.

I FSC-certifierade skogar ställs bland annat krav på att urbefolkningars rättigheter respekteras och att biologiskt värdefull skog sköts på ett sådant sätt att naturvärdena bevaras.

Ekologiskt jordbruk

EU:s logotype "Ekologiskt jordbruk" får användas på produkter som innehåller minst 95 % ekologisk råvara. EU:s märke Ekologiskt jordbruk finns på livsmedel, fröer, foder och planeringsjord. Handelsgödsel, kemiska bekämpningsmedel och GMO är inte tillåtna på dessa produkter. Reglerna för djurhållning utgår från djurens naturliga beteende.

Hög självförsörjning är något att sträva efter för de ekologiska jordbruk som vill märka sina produkter med detta märke.

I Sverige finns denna märkning t.ex. på vissa charkvaror. På en del punkter har KRAV strängare regler än EU. Ett exempel är att KRAV inte tillåter tillsats av nitrit.

MSC

MSC, Marine Stewardship Councils blå märke garanterar att varan kommer från ett välskött fiske och att den inte bidragit till problemet med överfiskning. MSC, är en organisation som är oberoende, global och icke-vinstdrivande. Den startades för att få bukt med överfiskningen. Deras miljöstandard arbetades fram under två år i samarbete med vetenskapsmän, fiskeriexperter, miljöorganisationer och andra med en strak drivkraft att bevara fiskbestånden.

Se upp med andra symboler

Man kan nästan tycka att det finns för många miljömärken men det innebär en nyttig konkurrens där kraven höjs hela tiden. Men det finns en del märken som man kan tro handlar om miljön, men som inte gör det.

Världsnaturfonden

Ett exempel på märke som kan vara vilseledande är Världsnaturfonden WWF:s Panda. För Pandamärket finns inga avancerade miljökrav för produkterna. Märket innebär främst att en del av priset går till att stödja Världsnaturfondens arbete. Världsnaturfonden är egentligen inget miljömärke utan försöker lösa problem som uppstår både i naturen och hos djuren. WWF bildades 1961. Syftet med verksamheten är att bevara utrotningshotade djur- och växtarter.

Gröna nyckelhålet

Det gröna nyckelhålet är inget miljömärke, det tar egentligen ingen hänsyn alls till miljön. Märket visar bara att det är fettsnålt och fiberrikt.

Rättvisemärkt / Fairtrade

Produktmärkning som bidrar till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländerna.

Astma och allergiförbundet

Astma och Allergiförbundets symbol är en svala som du ofta ser på parfymfria tvättmedel, tvålar och schampo. Symbolen är till för att de allergiska ska kunna känna igen varan, så att de med största säkerhet vet att det är parfymfritt. Inte heller här står det någonting om produktens miljöpåverkan.

Ibland undrar man om det spelar det någon roll vad "lilla jag" gör . . . men faktum är att världen och Sverige har lyckats vända flera katastrofer åt rätt håll.

- Fler konsumenter i världen väljer ekologiska och rättvisemärkta produkter.
- Världen lyckades avvärja en miljökatastrof när man 1987 begränsade utsläppen av freoner, som tunnar ut jordens ozonskikt.
- När pappersbruken slutade med att bleka papper med klor i början av 1990-talet försvann de missbildade fiskarna och ersattes av nya, friska fiskar i många vattendrag. Laxen har återvänt till Nissan i Sverige, fast älven var dödförklarad på 80-talet. Floden Rhen har förvandlats från en kloak till en levande flod dit foreller och andra fiskarter har återvänt.
- I Sverige har utsläppen av bly, kadmium, kväveoxider, kvicksilver, ammoniak, kolväten och växthusgaser minskar stadigt sedan 1990-talet.
- Världens första koldioxidneutrala stad, Masdar City, ska vara färdigbyggd 2015 i Förenade arabemiraten. Där kommer bara rättvisemärkta och ekologiska produkter att finnas.